

kupil (okoli leta 1901.) semiški trgovec Janez Šušteršič ml., grad sam pa več kmetov, ki so ga podrli ter si razdelili material in inventar. Arhiv in biblioteko je odpeljal kramar Kapš iz Semiča v dveh velikih listnih koših, listine je baje upotrebljeval za zavijanje robe, — pač ista usoda, ki je zadela knjižnico bližnjega gradu Krupe (1921) in arhiv stare rodbine Gusičev v Gradcu v Beli Krajini (okoli 1890), ko je žid Grünwald prodal nekemu trgovcu baje dva centa listin za isti namen. Od gradu Podturn so ostali temeljni zidovi dva do tri metre visoko, notranjost pa je novi lastnik zasipal z zemljo in na vrhu zasadil vinograd. Od stare lepote in nekdanjega čara graščine je ostala samo še stoletna lipa, pod katero sta se pred sedemdesetimi leti senčila Simon in Poldka.

LITERARNO-ZGODOVINSKE BELEŽKE.

DONESEK K LITERARNIM ZAČETKOM † IVANA CANKARJA.

G. Cvetko Golar mi je pred par leti izročil prepis sonetnega venca z akrostihom »Grudnovi Olgici«, ki ga je zložil l. 1891 kot dijak III. b. realke v Ljubljani. Venec je spisan po poročilu g. G. v rjav šolski zvezek, ki mu ga je dala na razpolago neka mladostna prijateljica pokojnega pesnika. V njem se nahaja še pet drugih sonetov, pesem »Večerni sprehod« in »Vravec spomladi«. Kljub temu, da spominek nima umetniške vrednosti, sem se odločil, da priobčim par primerov iz njega, ker nam dokazuje izredno zgodnjo zrelost Cankarjevo in bo literarnemu zgodovinarju gotovo dobrodošel prispevek k njegovim slovstvenim prvencem. Priobčujem V. in XI. sonet, ki se mi zdita najboljša in obenem dosti značilna za celotni značaj, in pa Magistrale. Frst.

V. — Nebeške cvetke vse so usahnile,
ko upu, ki je v srci gospodaril,
od bleska nezvestobe, ki ga vdaril,
prekmalu ure sreče so odbile.

Na nebu modrem zvezde so svetile.
A glej! Oblak témán je privozaril,
s svetlobo mesec svet je osleparil,
še strašnejšo so zvezde noč storile.

Tako po blesku me ljubezni srečne
močnejše krilo je noči obdalo,
srce v bolesi srčni je ostalo.
Kdo ve, če rane ne vzbudi mi večne,
ljubezen v pozabljivost mi ne zlije
obup, ki se po srci strtem vije.

XI. — Gomila pozabljivosti jo (ljubezen) hrani,
ki prej tako veselo je cvetela,
v veseljem upanji sladko živela, —
zdaj, hvala! čuti mladi so odgnani.

Kot ptičev gozdnih jedni so odbrani,
da v prah jih položi pušica smela:
tako je duša moja izletela,
da tam dobi začetek srčni rani.

Sreč mi je vmorjeno koprneče,
ljubezni zadnji svit ga še obseva, —
stoji na robu groba svoje sreče.
Nezgoda prva kjer srce preveva,
se roji drugi družijo nesreče —
iskati je nevredno sreče dneva.

Magistrale.

XV. — Goščava tëme krije glase mile,
radost iz njih si sreča mlada klije;
udarec brez uspeha vsak me bije,
dokler so iskre upanja svetile.

Nebeške cvetke vse so usahnile;
obup, ki se po srcu strtem vije,
v nemira sanj v življenje strup mi lije
in solze so iz pesmi vsake lile.

Obdano od nesreč se srce brani,
ljubezen v njem počasi omedleva,
gomila pozabljivosti jo hrani.
Iskati je nevredno sreče dneva.
Cepiti srce, duh! ti proč ostani —
in pevec srečen v pesmicah sameva.

ANTON MEDVED — RISAR.

Pisatelj F. S. Finžgar mi je dal na razpolago mladosten rokopis † A. Medveda, ki je zanimiv kot dokument za Medveda kot pesnika-začetnika, obenem pa nam dokazuje, da je imel precej (dasi čisto neizvežbane) risarske zmožnosti. Rokopis obsega 12 listov, od katerih je zadnji nepopisan, in je imel, še preden je bil vezan, platnice iz močnejšega papirja, na katerih se nahaja naslov. Ta zvezček je vezan v črne platnene platnice, 16,5 × 20 cm velike, na katerih je vtisnjeno spredaj s srebrnimi črkami »V spomin na Kamnik«. Notranji naslov, kaligrafično spisan od pesnika samega, se glasi: *Opevanje slike Kamnika in okolice izdelal Anton Medved*. Na vsakem naslednjem listu je samo prva stran popisana, druga je prazna. Vsaka stran ima okvir iz črt, v levem zgornjem kotu se nahaja v posebnem okviru po ena risba s svinčnikom, ob nji na desni pa naslov pesmi. Spodnjo polovico strani izpolnjuje skrbno spisana na risani predmet se nanašajoča pesem. Za primer priobčujem »Graščina na Zduši« (gl. sl. 3.). Orisani in opevani predmeti so sledeči: Koča na planini. — Kalvarija. — Mekinjska cerkev. — Stari grad. — Cerkev v Podgorju. — Cerkev sv. Primoža. — Curhaus. — Izvir Bistrice. — Grad Zaprice. — Mali grad. — Graščina na Zdušah. — Priobčena stran zbirko zunanje in vsebinsko dobro označuje. Pesmi so lokalnozgodovinsko in osebno refleksivnega značaja brez erotične primesi.